

Fitxa per la Nules-pèdia / Museu de memòria oral

Nom/Cognom	Francesc Vicent Sorribes Mechó
Data de naixement	1952
Títol	Paco Sorribes, químic, regidor, cap de bombers.
Categories	Història, treball, política, cultura
Data i lloc de l'entrevista	Dimecres 19 de setembre de 2018, casa de l'entrevistat
Equip entrevistador	Nelo Vilar, Laura Yustas
Link	https://www.youtube.com/watch?v=BglSk83vNRc
Extracte	https://www.youtube.com/watch?v=D970I0ldoyc

Sinopsi: Francesc Vicent Sorribes Mechó (1952) ens parla de les dificultats que hi havia per a estudiar en Nules durant els anys 60. Conta la seua vida laboral, el seu paper com a regidor en les dos primeres legislatures de la democràcia i el seu treball com a Cap de bombers en un flamant Consorci en què s'havien de crear de zero tots els serveis.

Resum / Transcripció:

En esta transcripció, i sempre amb permís i supervisió de l'entrevistat, hem parafrasejat algunes línies per facilitar la lectura, aclarir o matisar algunes dades.

-A vosté li diuen...?

-Francesc Vicent Sorribes Mechó.

-I quin any va nèixer?

-En el 52.

-És jove encara...

-Home, sóc jove... Això que et deia abans, que era de "antes, durante y después" (risses).

-Amb els apellidos que té, m'imagina que vostè descendeix...

-Descendisc d'Eslida, mon pare i la família de mon pare eren d'Eslida, després se'n va baixar a Mascarell i de fet a mon pare hi ha part del poble que li deia "l'eslideo" i hi ha altra part que li deia "mascarellero". Els meus avis estan enterrats en Mascarell. I per la part de ma mare descendim de Vila-real.

-Ah, sí? Perquè els Mechó són molt de Nules...

-El que passa és que m'auelo sí que era de Nules, i ell descendia de Borriana però vivia en Nules, i al final es van casar, van tindre cinc filles... i bé.

-Era una família de llauradors, m'imagina.

-Sí, mon pare i m'auelo llauradors de tota la vida. Mon pare regador de Cardanelles i ma mare en aquella època ja saps, crià i "trabajos de casa".

-Vosté té estudis i va deixar el camp...

-Home, ací en casa és lo que passava: la gent, el futur que tenia, era poc. I els de la meua època, salvo que vingueren de casa pudient, o bé seminari o militar. Jo vaig tindre la sort que mon pare era regador (entonces saps que els horts es regaven a manta), en la zona de de Cardanelles, i entonces estava el Montepío d'aigua, gas i electricitat. Jo vaig fer el batxiller però quan el vaig acabar mon pare va dir que com els meus germans no havien estudiat, era difícil, per la situació de família, continuar. Entonces vaig optar a una beca de les que donaven les universitats laborals. Vaig fer l'examen i el vaig aprovar, però no es podia elegir on s'anava: a mi em van donar Química en Sevilla. Allí vaig estar hasta que vaig acabar. Sóc molt nulero, molt valencià però també molt andalusí. Hi ha una part que després de deu anys se't queda. En la joventut. Els meus amics d'ací han continuat sent-ho tota la vida, però tinc els amics d'allà de tota la vida, perquè quan te'n vas de casa a 900 kilòmetres... Quan tenies un constipat, dolor de cap i demés mos cuidàvem els companys, perquè les mares estaven molt lluny. I això t'ha donat una sensibilitat, en el sentit de la comprensió de moltes coses, com ara lo que està passant també... estes situacions, que no les entenc molt bé, de la gent que mos ve de fora a este país, perquè la gent al final no es dóna compte que mosatros som un país que hem sigut emigrants de fora, i alguns emigrants de dins. Perquè si tu, 14 anys, 13 anys, te'n vas 900 kilòmetros de la família... Però també és algo que correspon a la sensibilitat de cada ú. Anem a deixar-ho aixina.

-Eren molts germans, vostès?

-Mosatros n'èrem quatre, lo que passa és que mon pare la primera dona va faltar. I entones d'ahí hi ha dos germans, el meu germà Manolo i la meua germana Encarna que també ha faltat. I per la part meua... o siga, meua som tots... però també n'èrem dos, xic i xica: la meua germana Rosamari i jo. Jo sóc el tercer, el del mig. El problemàtic, els del mig sempre som els problemàtics. I molt bé. Em va anar molt bé tot això perquè ademés ens van donar possibilitats, en aquella època, quan acabàvem el curs, a partir de 16-17 anys, d'eixir-mo'n pels Pirineus a dins i entones comprovar lo que vèiem allà i lo que teníem ací. I això marca, sobretot en aquella època.

-Entonces vostè és químic.

-Sí.

-I s'ha dedicat a la química?

[5 min.] -Sí. Jo vaig estar primer... vaig començar en Benaben Industries, però ahí em va vindre el tema de mili, que tenies que fer, i després d'un any ho va comprar Explosivos Río Tinto, i vaig estar en Explosivos Río Tinto de jefe de laboratori ací en Nules i en Camas, Sevilla. I després en procés estàvem en Guardo, Palència. Ací m'encarregava de formulacions i productes acabats, igual que en Camas, i allà anàvem perquè fèiem les matèries actives i jo era la part eixa d'I+D, que diuen ara: "Desarrollo i...". M'encarregava de la part de formulació per a que eixes matèries actives se pogueren gastar de tractament en cítrics, en herbicides i en fungicides que fèiem. Tot això. Molt bé.

-Molt bonico, no?

-Molt bonico. Entones el tema va estar hasta que va vindre la KIO, per mig del senyor De la Rosa, que entones van acabar amb Explosivos. Com no teníem una llei en este país de protecció d'empreses, quan es van donar compte, per mig de la Torras i per mig d'este De la Rosa, la KIO va aconseguir el 51% de les accions. I a partir d'ahí ja... Entones et van donar opció de poder-te quedar en Agrocros, que estava en Silla, o podies anar-te'n. La meua situació personal en aquell moment... jo no me'n podia anar, conforme volien, al Centre d'investigació que estava en Tres Cantos (Madrid) perquè la meua dona primera havia faltat, tenia tres xiquets i em veia obligat perquè la meua família estava ací i els meus amics estaven ací. ¿Com me'n vaig jo a Tres Cantos amb tres xiquets, que la major tenia 9 anys, Sara en tenia 3 i mig i el Adrián tenia any i mig? Era un problema. Entones vaig optar a unes places d'interí en la Conselleria d'Interior i en vaig guanyar una d'elles. I ahí van eixir després places quan Diputació i Generalitat van muntar el Consorci de Bombers. El parc més gran (i únic) anaven a ficar-lo en Benicarló, però després es va fer el parc comarcal de la Plana Baixa. Es va traure a oposició la plaça de Jefe de Parc, vaig optar, la vaig traure i vaig ser jefe de bombers durant 15 anys. Després em van oferir ser el Cap de Formació de tot el Consorci de Bombers de Castelló. Vaig dir que sí i he estat hasta el final, hasta la jubilació. Jubilació forçosa per enfermetat. Deixem l'enfermetat com està. Però em va obligar a retirar-me.

-A tot açò vostè ha tingut temps ademés per a estar a l'ajuntament...

-Sí, l'ajuntament em sona que jo tenia 29 anys, jove. Era dels més joves en aquell moment, jo i José Luis... Érem els més joves de la corporació. Açò era el Partit Socialista quan va guanyar, després de la UCD, els anys 80. Durant eixa època, inclús abans, vam col·laborar amb la UCD perquè vam escomençar des d'un capítol que després t'aclariré més, si vols, que és el tema de les penyes, i vam col·laborar amb la UCD perquè Francisco Castañer Benedicto, que era concejal, mos va demanar ajuda i la donàrem, sense cap problema. I recorde que la primera

actuació musical important que vam portar a Nules va ser José Luis Perales. Dut per la UCD. La gent sensacional. Quan van saber que allò... Perales no es una actuació de meneo sinó de... se va calmar, se va assentar. Apoteòsic.

Jo sóc socialdemòcrata de tota la vida, però no tinc ningú problema de correspondència simplement per ajudar en les altres forces sempre que siga pel bé del poble. El poble per a mi és primer. *[Això en lo polític, en lo religiós sóc cristià i tinc correspondència en totes les confessions que hi ha, incloent la catòlica.]*

-Hauria de ser aixina.

[10 min.] -Es que de fet quan jo me'n vaig eixir, o siga que ja acabava la meua vida política, va guanyar Alianza Popular (PP), i en Vicente Martínez Lucas jo vaig estar dos anys hasta que vaig acabar el Casal del Jove. Com ja estava en Bombers, li vaig dir que me comprometia a acabar el Casal del Jove. Acabava el Casal del Jove i em retirava. Perquè la gent a vegades és malintencionada i confonia les dos coses: lo polític en lo **personal**. (...) Per a mi primer sempre ha estat la meua vida professional. I avant. Jo ja havia complit, Vicent em va demanar... i jo sense cap problema. Dins del partit vaig tindre "mis cosas", perquè claro... ja sabeu lo que són els piques del poble: "Tu allò...? Per què estàs ajudant quan no és el teu partit?". Pues perquè és pel poble. "Y nada más". A mi primer el poble. Després...

-Supose que tota aquella política local en aquell moment seria molt bonica...

-Era molt bonica. No és lo de ara. No se pareix en res. A pesar de que quan hi havia una cosa que discutir es discutia i a vegades acaloradament, sempre hi havia un respecte. Jo sóc dels que vam promocionar que quan acabàvem del pleno mo n'anàvem a la Caixa a fer-mos un cafè. Perquè jo sempre dia: les discussions estan en la taula del pleno, i cada u és molt lliure de defensar la seua postura. Si apleguem a un acord, millor per al poble, això és lo que se vol, però lo que no se pot fer és portar l'enfrontament a la vida privada i particular de cadascú... Lo millor és que ara mos vegem fent-mos un cafè. De fet jo tinc amistat en tots els concejals d'Alianza Popular i després del PP i dels altres partits, sense cap problema. Ni amb ningú dels altres regidors joves que hi ha ara. Pense que és lo millor. Si no hi ha diàleg...

-Vosté va estar també, mos contava, en tot el tema dels Jocs esportius, que va ser una cosa sorprenent...

-Pues això va ser ja en la legislatura esta del partit socialiste, entonces [Juan] [Molés](#) me va fer la proposta i jo recorde que mos vam assentar en el [Bar] Taurino i ahí me va esquematitzar lo que pensava que es tenia que fer, i com i tal i demés. I a partir d'ahí vam començar a treballar en la part política per a convèncer a tots de la importància de que als xiquets els inspirarem el deport ja des d'infants i des de menuts. I a l'amic Pedrón, el metge (en aquell moment no estava en l'ajuntament com a concejal, va entrar en l'altra legislatura), li vaig dir: "Escolta, ací es necessita un metge per a la revisió de tots els xiquets", perquè clar, cansar-los sense saber... Entonces ell va fer revisions a tots els xiquets de tots els cursos que entraven en els Jocs esportius, de la A a la Z, i de fet molts soplos que tenien els xiquets es van diagnosticar i tractar. I quant a Juan, si ja t'ho ha contat, tot és mèrit d'ell. L'historial de Juan és molt bo... Ací es van batir rècords de província i de tot. Juan és Juan. Juan és un dels personatges del poble. I jo m'alegre de l'amistat que sempre hem tingut.

-Vostè quines regidories portava?

-Jo portava festes, cultura i deportes.

-De les més boniques...

-Home clar! Jo lo que més m'agradava.

-Entonces vostè estaria també en la vinguda de [Vicent Felip Sempere](#)...

-Clar! A Felip Sempere el vam ficar mosatros Cronista de la Vila. Això va ser en la nostra legislatura. I a més a més ell va estar en la demanda de l'Arxiu Històric de Nules a la Diputació.

-Així que estava vostè ahí! No ho sabia!

-Home clar!

-Jo pensava que era [Àlex Flix](#).

-No, Àlex Flix era el de Cultura... **[15 min.]** Açò era un tot, però el tema era a través de la Comissió de Cultura, que feia la proposta al pleno. Té el seu tràmit. El tràmit era: Comissió de Cultura demanava tal. Àlex per supost; Àlex és un altre figura del poble.

-Està entrevistat també, i val la pena veure'l perquè té un final sorprenent...

-Home, és una figura total! Jo l'aprècie molt també (...) Pues entonces, amb el treball de Felip Sempere va vindre l'Arxiu. S'havia venut la creença de que l'Arxiu Històric del poble l'havien cremat els republicans. La llegenda era que no en hi havia perquè es va cremar. I damunt el va cremar l'últim alcalde republicà de Nules. Sin embargo sí que sabíem que no era així, i ell lo que va fer és que quan va vore el panorama que hi havia en aquell moment, que no es respectava res, el va enviar a la Diputació per a que el salvaren. Mosatros el vam demanar, el van retornar i damunt per a que la gent ho vera vam fer una exposició d'allò més important, com els títols, l'escut, la separació de les aigües i tot això, i la vam fer a la capella de la Sang, que és ara el museu etnològic. Allí vam fer, conjuntament amb un busto de Sant Sebastià impressionant, l'exposició de la devolució de l'Arxiu Històric del nostre poble. I ahí està. I ara està tot disponible per a consulta; Felip t'ho haurà explicat tot. Que no s'estropeen els escrits i els documents, però la gent ho pot consultar.

-Sí, i continua donant fruit perquè continuen publicant coses...

-Això és faena de Felip... I aixina continua tot, eixa faena sempre l'ha feta Vicent i molt ben duta. Després ja s'ha jubilat i bé... Però bueno, és que l'edat mos passa a tots. Mos passa factura.

Sobre les festes, quan estava la UCD, que és el que et contava abans, entonces vam començar a formar les penyes. I a partir d'ahí vam muntar una coordinadora de penyes, i a mi em van fer president de la coordinadora. Durant eixos anys mos reuníem cada vegada que hi havia festes per a concretar l'actuació front a l'ajuntament, i totes les penyes, els presidents o els delegats de les penyes mos reuníem, generalment a la Casa de la Cultura i promovíem allò que volíem plantejar a l'ajuntament. La trampa està en que quan jo vaig ser de festes, entonces venien cara a mi (risses). Pero bueno, bé... Jo crec que van ser quatre anys en què el poble de Nules mos vam divertir molt, vam canviar tot l'entorn i concepte de festes: de fet duren hasta hui. Per desgràcia les penyes han anat, també per l'edat, algunes desfent-se, i els jovenelos no han viscut allò. Entonces ho agarren des d'un altre punt de vista. Però en aquell temps per exemple jo te diria que igual lo que són actes religiosos, actes culturals o actes festius, la gent va respondre molt bé. Perquè quan anàvem i per

exemple parlàvem del tema de provessos, “Aaah, provessos!”, jo sempre els deia el mateix: “Ací es fan en honor a Sant Bartomeu i en honor de la Soledat. Ara, si no voleu que siga això i voleu que siga la hoz i el martillo, pues ho promoveu; fem ací votacions en el poble i s’ha acabat. Però jo pense que, si veieu el programa, és en honor de la Mare de Déu de la Soledat i de Sant Bartomeu. I la provessó és un acte més. Perquè m’esteu demanant... bueno, que porte figures primeres. I les duc. Però sin embargo resulta que la provessó no ho considereu acte? Pues canvieu, demaneu... I se canvia. Però jo no sóc partidari”. Mira si era així que al final una de les coses que les penyes van organitzar va ser la primera ofrenda a la Mare de Déu de la Soledat. Eixíem a la provessó però amb la brusa. **[20 min.]** I jo vaig repartir hasta 3000 ciris per a la provessó. Però ja ahí venia un poc la divisió del classisme i un poc la modernitat. Perquè la finalitat era que la gent jove anara i s’incorporara a ixa provessó. A mi em donava igual el traje, que els que anaven en traje també podien anar. I la coordinadora es portava molt bé, perquè per exemple els regalava cinc rams a cada penya, i claro la penya per a eixir tots feien: “Pues mosatros mos paguem els altres deu” o lo que fóra. Total, que ahí ja ve la primera ofrena i van participar. La Coordinadora de penyes i l’ajuntament. I avant, eixos actes. I ara, per desgràcia n’eixen molt poquets. Perquè com ara escomencen les crítiques destructives o no hi ha voluntat municipal de mantindre això, pues passa lo que passa, que ara van quatre penyes, i menos mal que eixen les comissions de Sant Xotxim, comissions de Sant Joan i dames de no sé què, i omplin un poc. Però vamos, Sant Bartomeu dóna vergonya: si en van quaranta o cinquanta... Ja et dic, ho omplin les comissions. I ahí eixien totes les penyes, i a la Soledat ja te dic: en l’ofrena eixien tots. Totes les penyes. És lo que jo deia: “Cada u és molt lliure de lo que pense, però ací estem parlant d’un programa de festes en el qual hi ha de tot: lúdicos i tal”. Pense que tot està dins. vam escomençar per la Trinca. El dia de la Trinca se van vendre 12.000 entrades. Més tots els que van saltar per la paret de lo que era entonces el camp de futbol... Saltava qui volia, allò se va desmadrar. Però bueno, s’ho vam passar fantàsticament. A més a més, quan mos enteràvem d’una actuació que mos interessava jo me n’anava amb gent de la Coordinadora al poble X per vore com actuava. Gabineta Caligari i Luz Casal el mateix dia. Mecano. Tots. Jo en la meua època em vaig quedar en ganes de portar a Serrat, però vaig anar a Morella a vore’l. Una nit fantàstica, en la plaça de bous, la lluna plena... allò pareixia un quadro de... D’ixa actuació m’enrecordaré mentres visca. L’auelo Serrat, total. I ja et dic, pues es va menejar tot això. I el bou de Nules ja saps que sempre ha tingut fama: el bou de Nules és el bou de Nules. A vegades mos eixia un bou d’estos educats, que passava i deia: “Buenas tardes, buenas tardes...”, li feies passillo i ell anava. Bonico era com ell assoles, però la raça es va quedar en sa mare, perquè... És molt difícil d’encertar; és un meló. I n’hem tingut de tot: de boníssims i d’educats: “Buenas tardes, buenas tardes...”.

-Vosté ha estat en els bombers, va entrar directament a administració. Vosté no anava a apagar focs...

-Sí. També. El Consorci, quan va començar, era molt xicotet. Només hi havien dos parcs en tota la província. El tema forestal el portava apart una conselleria distinta. I a partir de l’any 2000 mosatros vam agarrar la *encomienda*, només el Consorci de Castelló, va agarrar la *encomienda* forestal. I entonces les brigades van passar a mosatros. Però al principi quan jo vaig començar només estaven estos dos parcs. Entonces el jefe de parc, a part de lo administratiu, era el que anava als incendis, completament. I a tots. I nits de no gitar-me. I hem vist de tot. De tot: químics...

-Fent guàrdies, també...

-No, jo era sempre, 24 hores “al servicio de”... Además quan vam començar només hi havien dos tècnics, era José Miguel Palmer i tal, encara que mos ajudaven algun parell d’agents. **[25**

min.] Però el que estava ací era jo i el que eixia a quasi tot era jo. Després en voluntaris, que també em va tocar portar-lo, per a formar voluntaris: quan no tenia res ací entre setmana i algun cap de setmana me n'anava als voluntaris i els donava formació, planificàvem... Tot ho tenies que portar: planificació, control... I assistència a tots els incendis.

-I mos deia que de tot: químics...

-De tot, de tot, de tot... En este moment, quan ha entrat gent i l'organigrama s'ha fet més gran, és distint, però en aquell moment que era escomençar, aquells set anys primers, *a muerte*. Però allò tenia que eixir. I va eixir. I de fet ha eixit: ahí està. I després se van integrar les brigades forestals, i les brigades de la Diputació, que són distintes: no d'incendis sinó de silvicultura. I bé. El tema de prevenció també és un tema que vam agarrar... En mosatros va escomençar... perquè ací estava el parque i estava el Centre de Coordinació. El 112, primer 085, i entoncs teníem una tècnica, que era Montse, que també estava de companya en València primer, però després va vindre ací quan es va muntar el Centre de Mercancies Provincial. (...) Home, els plans d'emergència dels primers FIBs de Benicàssim i Borriana els vam fer mosatros. I els plans d'emergència de les escoles també. Això ja en Conselleria. I també el de risc químic, el de... en fi. Que és prevenció. És una de les parts que, claro... El Consorci provincial es diu SPEI: salvament, prevenció i extinció d'incendis.

-El ser químic supose que ajudaria...

-Home, clar. Clar. Lògicament, la gent no coneix que no és igual una botella d'acetona de litre que gastes per a limpijar, que una cisterna... o el gasoil, o gasolina, o les mils que hi ha. La gent tampoc sap que antes els camions carregats de productes químics anaven per l'interior de la província perquè era lo que hi havia oficialment, el transport era per ahí. I per això anava per la Vall, anava per Alfondeguilla, anava per tal... Hasta que ja després es van fer les autovies i es va marcar l'autovia com itinerari segur, fugint dels pobles. Clar, Totes estes coses han anat evolucionant, ja des de que vam tindre la Generalitat s'han tingut que anar planificant totes ixes coses que no hi havien. Entoncs, en els dos o tres anys que vaig estar em vaig encarregar del planing, dels plans d'emergència de les escoles, també del tema d'incendis, tema de voluntaris, per planificar com i de quina manera tenien que ser, i això. I després això et serveix també per a l'altre, igual per a incendis d'empreses, incendis de... Inclús de basureres. I me calle.

-Que antes era molt habitual...

-Tu en Artana n'has de conèixer uns quants.

-Sí, sí. Jo durant uns mesos vaig ser vigilant forestal nocturn i hi havia pobles que jo trucava: "Açò està encés!", i em deien: "-Bueno, si és ahí no passa res"...

-Per això te dic... Ahí ho deixem. Te tinc que dir que en el teu poble, els voluntaris famosos de la Serra Espadà, l'amic [Ramon] Saborit alguna vegada va tindre que anar a apagar focs perquè quan vam tindre el gran incendi del Desert de les Palmes va coincidir la crema del dia de Sant Vicent, [les festes d]el Cristo d'Artana. O siga que també els hem fet treballar. També els vaig tocar i els vaig dir: «Eh, no sou "Amigos de la Sierra Espadán"? *Os necesito* que jo ja no tinc gent i allò va en marxa».

-Ja, jo he anat, també.

-Per això t'ho dic, perquè sent d'Artana ho has de conèixer. Tenim bona relació amb ells.

[30 min.] -Els bombers tenen moltes funcions: des de la carretera, exclaustrar vehicles...

-El tema de accidents és molt important, i se veu cada cosa que val la pena no diferenciar-les. Però és que en tema d'empreses també. Perquè en el tema d'empreses tenia tot: papeleries, abonos... de tot tipus. Madera... Almacens de taronja, que la gent se pensa que no, i además tela marinera, perquè hi ha molt de plàstic. Les càmeres... I després tot lo altre: salvament... Mosatros, de fet, damunt vam crear els tres grups de salvament: buceo, muntanya i químics.

-Depenia també de vostès? Salvament marítim...

-Eren bombers que es van formar per això. I els enviàvem a la formació d'embarcacions, tècnic de rastrejo en aigua... Cada u la seua formació. Teníem els tres grups, que encara continuen. I jo pense que en el Consorci falta el grup de químiques. Jo me n'he anat i és una pena. Ixe m'haguera agradat també muntar-lo. És l'espina que tinc jo ahí. L'enfermetat no em va deixar.

Ah, i la prevenció també! És a dir, quan no hi havia algo els turnos anaven a cada poble per conèixer les rutes i els plans. O siga, els pobles, en planos. Aixina tenim les fitxes de cada carrer... Jo vaig fer un plan d'encontre en les policies locals de cada poble, que de fet encara està fent-se. I simplement era que quan mos avisaven de l'incendi, automàticament en tots els pobles vam marcar, segons la grandària i demés, punt d'encontre número 1 ó número 2... Mentre mosatros anàvem la policia mos esperava en el 1, en el 2 ó en el 3, se ficava davant i no perdiem temps buscant. Això també va ser un bon avanç. Perquè si no, tenies que anar buscant fitxes i tot això i és un temps que se perd. I en incendis si pot ser en 5 minuts que no en siguen 10. I també ho vam fer i va eixir molt bé, i m'alegre que dure hasta ara. Perquè les tècniques van canviant i tens que estar contínuament... Igual que en la química en un laboratori: quan en la carrera em deien "cromatógrafo de gases", "colorimetries" i tal, jo ja ho coneixia... Jo vaig començar a la Universitat Laboral i vaig acabar en l'altra. I la diferència és que en la Laboral eixíem molt preparats, perquè tots els dies teníem cinc hores o sis de laboratori, i en aquella època mosatros ja vam escomençar a tocar cromatografos d'aquella manera. En la universitat no tenien ni idea, allò es deia en el doctorat... Era diferent. Jo sóc un gran defensor, i a vore si d'una vegada s'enteren els pares, la societat i demés: igual val el peritatge professional que la carrera! És lo mateix, perquè al final l'empresa lo que vol és gent preparada. I avant. De fet, mosatros mos reunim encara anualment, fem convenció de companys, dels que quedem. Que tres ja mos han faltat, però bueno, mentre tingam salut anem anant. I tots mos vam col·locar bé, però per això. Jo quan vaig escomençar me faig: mira, tu com ja saps tot açò, agarres la recepta, la seguixes i ja està. No hi ha cap problema. La cromatografia, quan se va comprar, dic: es que açò ja ho donàvem, però era molt poc en les universitats encara... Sin embargo en la Universitat Laboral sí, és una pena que després no s'haja revalorat. Perquè totes han canviat però el tipus d'universitat no... carrera tècnica. I és una pena. I val tants diners o més. Aixina. [35 min.]

I tot per beques. I si no a l'any següent ja no tornaves.

-Pel que conta no sé com estaven abans els bombers...

-No en hi havien, ací en la província només estaven els bombers de capital: Castelló, València i Alacant. I de fet ells encara estan i són bombers municipals, no estan dins de l'organigrama dels bombers provincials. Jo no sé si la llei nova... s'està parlant però no se sap molt bé si podran aglutinar-ho tot. Ahí ja venen els interessos de... polítics, personals... En quadrar a

vore els d'ací com els fiques allà i els d'allà com els fiques ací... En fi, com això ja no em toca, el que vinga darrere que ho arregle.

-És un tòpic, però una de les funcions menors dels bombers és salvar animals, no sé si això...

-Pues també! I vaig a contar-te una anècdota que és boníssima: ixe mateix dia vam tindre un incendi de la papelera de Borriana. Fortíssim. Mos criden de Vilavella perquè és que hi havia un gat dalt de la palmera, que no baixava. Quan es va tallar el foc mo n'anem a Vilavella i el gatet allí dalt, maullant i sense baixar. I tots preguntant-mos. I Vilavella ja saps com és, la gent mirava a vore com fèiem baixar al gat. I pensava: en la mà, amb ganxo i escala, no, perquè si està rabiós et pegarà un arrap que et pot fer loco. Dic: "Hala, fica a 15 atmosferes de pressió, atina't bé, li pegues al gat i voràs com baixa" (risses). Justet. Li va pegar al gat, va saltar i punto. I te dic lo curiós: lo curiós és que al dia següent en els mitjos de comunicació lo important era que havíem salvat al gat. De lo altre ni una línia. No era la papelera de Borriana la que coneixem, era una que hi ha en un polígon que es dedicava a fer paper de vàter, de cuina i d'això. Però bueno, papelera. Paper, cel·lulosa, acetilè per un tubo. I una altra cosa que també era molt bona és que... Cada u té la seua manera de fer les coses. Però jo, una de les coses que teníem era que a vegades, quan era l'incendi gran, mos quedàvem pobrets de subministre de aigua. Entonces, com les empreses normalment i els polígons estan fora, però resulta que tot està en canalitzacions de pous propets, vam tancar un acuerdo per a que les policies tingueren localitzats als dels pous. Per exemple, en ixa papelera pues tocaves i ja; el Flors, que estava entonces en Borriana: "Flors, necessitaré aigua, perquè una nodrissa només té 9.000 litres, i ací hi ha tela marinera. Per què no...?", i al moment teníem aigua per les reds de les regadores a peu de fàbrica. Però tot això és la intercomunicació i la voluntat de la gent. I ahí sempre juntàvem, jo sempre ho he dit, el tema de policia local, policia autonòmica, policia nacional i lo demás és fonamental per a la seguretat. I la prevenció. Això sempre ha sigut algo que ha marcat conforme jo entenc el treball. A lo millor va servir lo altre: que en Explosivos Río Tinto eren 14.000 treballadors, eh? I nou divisions, de tot tipus. La KIA mos deia que no, que volia potenciar-ho, i lo primer que va vendre va ser Ertoil, la refineria de Huelva, i la d'abonos, Fertiberia. Però bueno, coses del passat. I vivències.

-I avionetes i helicòpters i tot açò?

-Sí, això també ho vam introduir. **[40 min.]** Això va vindre primer en el exemple canadiense. Que després les avionetes ara ja són Air Tractors, i ara bombarderos que ficaran enguany, una passada. Però lo més efectiu és el Bambi i el helicòpter. Simplement perquè té l'agilitat de tirar l'aigua, i d'això al segon any d'escomençar ja en teníem ací, ja estaven en l'aeròdrom i teníem servici de tres helicòpters, u en Vistabella, per a Penyagolosa; un altre per a la direcció i el Centre d'Emergències Provincial, que estava al Parc de la Plana Baixa, i el tercer per allà per Viver/ Jérica. La veritat és que el Consorci en això sempre han anat punters. Quan damunt vam assumir el tema forestal en el any 2000 ja van vindre companys tècnics forestals... Perquè al principi anàvem amb els tècnics de la Conselleria, i també molt bona relació: en Adrián i en tots estos, en Paco igual. Vull dir jo que treballàvem per al mateix fi: apagar el foc. I ells eren més sabuts que jo en el tema de boscos...

-Gestionar tot açò també és un treball d'investigació, a vore com s'està fent...

-Claro, i més hui en dia lo que ha adelantat, que hui en dia des de dalt ja ho saps, perquè l'última vegà ja gastàvem hasta un helicòpter del director tècnic i del director d'extinció, que pujava dalt perquè de dalt és a on veus perfectament el assunt, com va l'incendi. Perquè de baix tu tens una pantalla de fum i de tal que tu no saps pac'a on va. Tu pugues dalt i

automàticament ja pots donar les normes de dir: “Ei, la cola està ací, el cap està allà, interessa ací però el cap se té que tallar i s’acaba l’avanç”. O: “Entreu en els flancos hasta que vos feu en el cap”. I això també ho valoren. Hui en dia tot.

-El tema del foc està molt en evolució.

-És contínuament, i cada vegà en hi haurà més. Es que hi ha dos problemes: el forestal, que s’ha repoblat moltíssim naturalment, exponencialment, però a la vegà el sotabosc també, està exponencialment... Perquè antes ací en la província, per exemple, en les fàbriques de ceràmica els forns s’alimentaven d’això. Conforme han anat passant a gas i han anat passant a altres coses això ja no ha valgut diners, la gent no s’ha preocupat, i què passa: que hi ha vegades que tu per ahí no pots arrastrar ni una manguera. I entonces, ahí està... Després, que també la gent té que ser molt conscient de tot lo que tira quan va al monte. Que no ho mira. Fem propaganda, i propaganda, i propaganda, i avisos i avisos, però tu vas... després de pasqua pega’t una volta. I tot això. I avant.

Però si ho tenim ací en el poble! “Prohibido cagadas de perro”. Han fet pipicacas, han fet nosecuántos, han fet... Encara te n’enccontres. I papers? I paperets? I colilles? I xiclets? Que te gastes dos milionades en una plaça i al mes tot són taques negres dels xiclets. I de qui és la culpa, del xiquet o de la educació recibida? Pues és un tema a plantejar, perquè tots estos recursos ixen de tributs. Si no volem que mos els puguen sigam més educats i més cuidadosos, conforme són el resto d’Europa. I en la pròpia gent, en la seua pròpia casa, mireu el sistema elèctric i el tal, feu-vos segurs com cal... Perquè si no... Feu-vos revisions, que total cidrar a un electriciste de cada dos anys a que vos revise la instal·lació, o al fontanero... Això és prevenció, i també n’hi ha, prevenció d’hogar. Però la gent això... Hasta que ve.

Ui, què palissa estic pegant-vos...

-No!, és molt interessant, de veritat...

-I això la gent ho ha de tindre molt clar, perquè és la seua pròpia seguretat. **[45 min.]** I les persones majors més. Ficar-los un detector de fum, perquè ixes dones i ixos homes no tenen això, capacitat... De tot això la Diputació té un pla per a que els ho puguen ficar, però si no ho demanes no t’ho fiquen. I per lo menos ja comunica o pita i saps que algo passa. Seguritat. Prevenció.

Alguna pregunta més?

-Igual ho deixem ací, per no fer-ho massa llarg. Si vol afegir alguna cosa...

-No, no, res més, que s’espavilen i que el poble el facen com Déu mana. Que vaja bé, avant-avant, que molt de cap que hi ha molta faena per fer. I que se dixen de tonteries i que vagen al gra. Tots, eh?

A l’entrevista a Paco Sorribes valorem la seua experiència com a investigador i gestor en moments claus per al poble i per a l’Estat espanyol: la transició, l’accés als estudis en un món en què això havia estat quasi vedat als llauradors; l’experiència en les primeres legislatures dels governs municipals, quan pràcticament s’havia “d’inventar” la gestió democràtica i normalitzar la pluralitat política i social a tots els nivells; i finalment el seu treball planificant un servei bàsic com és el del salvament, la prevenció i l’extinció dels incendis, entre altres funcions del cos de bombers. Ens pareix una generació prodigiosa que està ben representada pel nostre entrevistat.